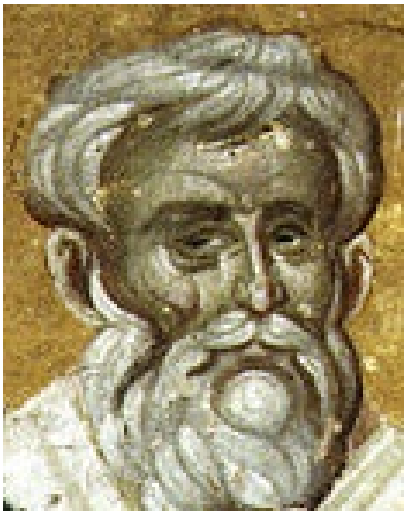
16.03.2018 г. / 10:38:46

Вяра

21.03 по еретическия, †08 март по православния календар - Св. свещеномъченик Теодорит, презвитер Антиохийски. Св. преподобни Теофилакт Изповедник, епископ Никомидийски. Св. апостол Ерм от 70-те, епископ Филипополски

В памет на преподобни Теофилакт Изповедник, епископ Никомидийски († ок. 842-845 гг.)

В дните, когато Църквата била смущавана от ереста на иконоборството, от източните страни в Цариград дошъл един благочестив мъж на име Теофилакт и се сближил с църковното светило, свети Тарасий - тогава още мирянин и сенатор, главен управител на тайните дела в царските палати. След смъртта на царя иконоборец Константин Копроним се възцарил неговият син Лъв с майка си Ирина; патриарх Павел, наречен милостиви, по добра воля оставил своя престол и вместо него бил възведен в патриаршество свети Тарасий, който свикал седмия Вселенски събор и проклел иконоборческата ерес. Тогава блаженият Теофилакт, и заедно с него и Михаил Синадски, оставили света, приели монашество и били изпратени от светейшия Тарасий в един манастир, построен на брега на Черно море; там, подвизавайки се в монашески трудове, преуспели в добродетелите и получили дръзновение пред Бога в молитвите си.

Било жътвено време и голяма горещина и хората изнемогвали от силна жажда. Светците се помолили на Бога и сухият меден съд в манастира започнал да се пълни с вода в количество, достатъчно за потребностите. Така изпълнявал Господ волята на тези, които Му се боят и чува молитвите им! Това чудо било подобно на древното чудо, което станало в пустинята, когато Моисей извел вода от камъка за жадуващия Израил, и на другото, когато за умиращия от жажда Сампсон сухите кости на магарешката челюст станали извор на жива вода. Когато преподобните отци Теофилакт и Михаил просияли като звезди със своя добродетелен живот, светейшият патриарх Тарасий ги намерил достойни за високия архиерейски сан и като посветил и двамата, Михаил изпратил в Синад, а блажения Теофилакт поставил за епископ в Никомидия. Какви грижи за словесното Христово стадо проявил свети Теофилакт в Никомидия, каква подкрепа на бедните, сираците и вдовиците - за това свидетелствали създадените от него божествени храмове, болници, странноприемници и неизмеримата всекидневно давана от него милостиня. Той сам служел на болните, слепите, сакатите и немощните; обхождайки приютите и градските площади със съд с топла вода, той със собствените си ръце умивал и очиствал прокажените, които срещал, без да се гнуси от нищо при служенето им.

След като светейшият Тарасий напуснал света, след него престола на Константинополската църква приел Никифор Премъдри; тогава отново се надигнала бурята на иконоборческата ерес, възбуждана от нечестивия цар Лъв Арменец. Светейшият патриарх Никифор, като събрал избраните архиереи Емилиан Кизикски, Евтимий Сардийски, Иосиф Тесалоникийски, Евдоксий Аморийски, Михаил Синадски и блажения Теофилакт, епископ Никомидийски, се отправил с тях при злочестивия цар; много поучавали царя от

свещените книги на божествените отци, увещавайки го да не внася смут в Христовата Църква с тази ерес, която седмият Вселенски събор е проклел. Но те не могли да убедят развилнелия се цар, изпълнен със змийската отрова на ереста и дишащ ярост и гняв срещу тях. Когато светите отци замълчали, блаженият Теофилакт казал на царя:

- Зная, че ти, оскърбявайки Божието дълготърпение и пренебрегвайки своето спасение, се противиш на древното предание на светите отци и смущаваш Църквата; но подобно на буря внезапно ще те настигне люта пагуба и неочаквана беда, и няма да намериш избавител.

Като чул това, царят още повече се изпълнил с ярост и прогонил епископите с безчестие, осъждайки ги на заточение на различни места: светейшия патриарх Никифор на остров Проконис, свети Михаил, епископ Синадски, в Евдокиада, другите на други места, а свети Теофилакт Никомидийски в приморския град Стровул, който е в Киверйоти. Там Христовият изповедник и велик поборник на благочестието прекарал останалото време от живота си, около тридесет години, в утеснение и много скърби, и се представил в Господа.

Цар Лъв Арменец загинал, както и било предсказано от светеца, от зла и неочаквана смърт: той бил посечен с меч от своите войници в деня на Рождество Христово, в църквата по време на утренята (820 г.). След него живели и починали, Михаил, наречен Гъгнивия (829 г.), и синът на Михаил Теофил (842 г.), царе иконоборци. Когато царица Теодора (842 -855) със сина си Михаил (855-867) (това бил третият цар с името Михаил) приела скиптъра на царството, свети Методий бил възведен в патриаршество (842 г.) и беззаконната ерес била унищожена, а Православието възсияло - тогава честното тяло на преподобния наш отец Теофилакт било пренесено в

Никомидия и положено в построената от него църква за чест и слава на Христа, нашия Бог.

Тропарь преподобного Феофилакта, исповедника, епископа Никомидийского

глас 6

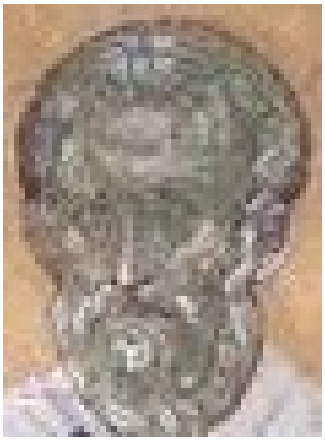
Таяся, пожил еси, прехвальне,/ но Христос тя показа,/ яко светило на свещнице мысленнем,/ и скрижали ти вручи учений духовных,/ имиже, святителю Феофилакте,/ и нас озари.

Кондак, глас 2:

Светильник светел показался еси в концех святителю Феофилакте, единосущна Отцу и Духу слова ты проповедав, божественных отец собор уяснил еси, Троице угодник явился еси: ейже предстоя, моли непрестанно о всех нас.

(Лъчезарен светилник си бил до краищата на земята, светителю Теофилакте; проповядвал си Единосъщното на Отца и Духа Слово, събора на Божествените отци си изяснил и си се явил угодник на Троицата, пред Която предстоиш, моли се непрестанно, за всички нас.)

Страдание на светия свещеномъченик Теодорит, презвитер Антиохийски († 361-363 гг.)

От великия цар Константин и неговия син Констанций в Антиохия Сирийска била издигната и богато украсена съборна църква. Сред народа тя получила името “златната църква”, защото била художествено изрисувана със злато и украсена с блестяща златна мозайка; куполът също бил целият позлатен; безчислените църковни съсъди били всичките от злато и чисто сребро. Царете дали много имущество за издръжка на многочисления църковен клир. В клира на тази велика катедрална църква бил презвитер Теодорит; на него били поверени за съхранение съсъди, утвар и цялото църковно богатство. От младостта си водел добродетелен живот и пазел в сърцето си правата вяра, изпълнявайки словото на Писанието: “…със сърце се вярва за оправдаване, а с уста се изповядва за спасение”. С пост, молитви, милостиня, грижа за спасението на човешките души той угаждал на Бога.

Когато починал синът на Константин, Констанций, негов наследник станал Юлиян Отстъпник. Като приел царството, той отначало се показал благочестив християнин и връщал от заточение епископите, изгонени заради благочестие от цар Констанций; а когато се укрепил на трона, явно пред всички се отрекъл от Христа, от Когото тайно отдавна се бил отрекъл, предавайки се на бесовете и вълшебството. И започнал да гони Христовата Църква; ако и да не изтребвал целия християнски народ, но най-малкото залавял, измъчвал и убивал началстващите, християните с духовен сан и сановниците от миряните, отнемал Божиите храмове от християните и ги превръщал в идолски капища, разграбвал голямото църковно наследство и казвал, окаяният:

- Християните не подобава да имат каквито и да е богатства,

защото Христос им е заповядал да бъдат бедни, като им е казал: “Не придобивайте нито злато, нито сребро.”

В това люто време била опустошена и антиохийската катедрална църква, наречена златна заради красотата си; всичките драгоценни украшения били взети в царската съкровищница, църковното имущество било разграбено, клириците прогонени, а Теодорит предаден на мъчения.

Това станало така. Цар Юлиан имал вуйчо със същото име, роден брат на майка му; той го поставил за управител и мъчител на източните страни. Този Юлиан, вуйчото на царя, по-рано бил християнин, но в желанието си да бъде угоден на своя племенник, цар Юлиан Отстъпник, се отрекъл от Христа и се поклонил на идолите. Той дошъл в Антиохия преди пристигането на царя, заедно с друг царски сановник, на име Филикс, отговарящ за царските съкровищници. Знаейки, че в катедралната църква има много богатства, Юлиан хванал пазителя на църковните съсъди, блажения Теодорит презвитер (а всички останали клирици избягали от страх и се скрили, кой където може), тъй като той охранявал църковната ризница. Като взел ключовете, а самия него вързал здраво и го затворил в тъмница, Юлиан заедно с царския велможа Филикс и с многобройна въоръжена войска влязъл със сила в Божията църква, за да отнеме украшенията, златото и среброто, и всички скъпи вещи и да ги присъедини към царското съкровище.

Влязъл в Божията светиня като крадец и разбойник, с каква безумна дързост и безсрамие похищавал църковното благолепие, вършел безчестие над Господнята светиня и я оскверняваl! Той, окаяният, дръзнал да мърси самия Божий престол; когато от олтара били изнесени църковните съсъди и поставени на земята, седнал върху тях за поругание, произнасяйки с нечистите си уста хула и злословие против

нашия Господ Иисус Христос. Един от тези, които били там, на име Евзой, го увещавал да не безчести така безсрамно светинята Господня и да не хули Христа. А той, като го ударил силно по главата, казал:

- За християните няма никакъв Божий Промисъл и те са напълно лишени от тази грижа.

Като ограбил и осквернил църквата, нечестивият управител започнал да измъчва Божия служител Теодорит. Когато го довели вързан пред нечестивия съд, Юлиан му казал:

- Теодорите! Защо при цар Константин ти разори храмовете на древните богове, а гробниците на мъртвите украси и заповяда да издигнат над тях църкви?

Светият отговорил:

- Божествените църкви и гробниците на светиите са създадени и украсени още от нашите предци, защото Бог е прославил Своите светии, намирайки ги достойни за това; удивявам се, управителю, че ти от християнин си станал идолослужител.

Управителят заповядал да бият светеца по лицето.

- Грешиш, Юлиане - казал му светецът, - като наричаш богове каменните и дървените идоли.

Тогава мъчителят заповядал да съблекат светеца, да го закачат на дърво и да стържат цялото му тяло с железни нокти. Три часа го стъргали и кръвта текла на струи, но лицето на светеца светело в радост, като че не изпитвал никаква болка. И мъчителят му рекъл:

- Окаяни, принеси жертва на боговете и аз ще те освободя от дълга ти по църковното имущество, зле изразходвано от тебе. А ако не принесеш жертва, душата ти ще излезе от тебе с

насилствена смърт.

- Окаяни ти, беззаконнико, и твоят цар, заради това, че сте оставили Христа и сте се прилепили към антихриста, трябва да горите във вечния огън; а аз на никого не съм длъжен, освен на моя Господ Иисус Христос, моят дълг пред Когото е да пазя истинната вяра до последното си издихание.

Мъчителят отново се обърнал към него:

- Теодорите! Ти ще получиш от мен много почести и злато, само се отречи от този разпънат влъхва, когото наричаш Син Божий.

Светият мъченик отговорил:

- “Златото ти да погине заедно с тебе”; аз се уповавам на Бога, даващ на Своите раби вместо тленните блага - нетленни, вместо земните - небесни.

И мъчителят заповядал да обгорят ребрата на светеца с две свещи. Когато започнали да го горят, той, издигайки очите си към небето, започнал да се моли - и в този миг двамата слуги, които го обгаряли, паднали като мъртви на земята. Юлиан и заобикалящите го заповядали старателно да вдигнат слугите от земята и им казали:

- Защо престанахте да горите нечестивия християнин и се предадохте на дрямка и нехайство?

Като дошли на себе си, слугите отговорили на мъчителя:

- Ако ти не виждаш как Ангели Божии защитават Божия раб, ти си нечестив и заслепен в душата си. Ето, четири ангела беседват с него, а на нас със заплаха забраняват да се докосваме до неговото честно тяло. Хулителю! Не празнослови, но знай, че велик е християнският Бог и ние сега вярваме в Него.

Обзет от срам, мъчителят заповядал да хвърлят тези слуги в морската дълбочина. Когато ги повели да ги потопят, светият мъченик извикал към тях:

- Вървете напред по блажения път с мир, деца мои, а след това и аз ще ви последвам и ще се възрадвам с вас с вечна радост в Царството Небесно.

И слугите загинали от удавяне, удостоили се да получат мъченически венец от Христа Бога, в Когото повярвали. Пристъпвайки към светия мъченик, нечестивият управител изкрещял:

- Принеси жертва на боговете.

Изпълнен с пророчески дух, светецът му казал:

- Ти, най-злочестиви и окаяни от всички хора, ще дъвчеш собствените си вътрешности и след немного време насилствено ще изхвърлиш скверната си душа и ще я предадеш на вечния огън; а също и пребеззаконният твой цар недълго след тебе ще погине в Персийската земя; поразен от невидима ръка, той ще бъде хвърлен в огнената геена. Знай със сигурност, че начинанието на вашите дела няма да има успех, защото краят ви е близък и гибелта ви не спи.

Не можейки да понесе такива думи от светеца, скверният мъчител заповядал на часа да го обезглавят. Мъченикът отишъл на смърт, радостен, молейки Бога за себе си и за целия свят, и посечен със секира, издъхнал.

Като погребали честното му тяло, верните запазили в сърцата си пророческите думи, изречени в мъки към мъчителя, и очаквали изпълнението им. И то се сбъднало: скоро и двамата Юлиановци, вуйчо и племенник, погинали с шум. Юлиан, царевият вуйчо, управител на източните страни, който убил свети Теодорит, откакто осквернил Божия престол

и потъпкал свещените съсъди, поругавайки се над светинята и хулейки Христа, се разболял. Веднага в тайните му места се появили червеи, които разяждали долните му части, и болестта му от ден на ден се усилвала. Най-изкусните лекари полагали много старания да го излекуват, но нямали никакъв успех и с всеки изминат час му ставало все по-зле, защото червеите бързо се размножавали и изяждали тялото му, до което се докоснала справедливата Божия ръка. И думите на светеца, казани на мъчителя: “ще дъвчеш собствените си вътрешности” се сбъднали, защото когато проходите му се запушили, богохулните му уста станали скверен проход: и така, изяждан от червеите, той в зло изхвърлил окаяната си душа. Също и неговият приятел, Филикс, завеждащ царските съкровищници, не избегнал скорошното Божие наказание: по Божие възмездие вътрешностите му се увредили и кръвта денем и нощем шуртяла от богохулните му уста като от извор; той скоро умрял за вечността, предавайки окаяната си душа на геената. Когато злочестивият цар Юлиан дошъл в Антиохия и узнал за това, не дръзнал да нанесе безчестие на мощите на светия свещеномъченик Вавила, почиващ в Дафна Аполонова, но заповядал на християните да ги вземат оттук - както се казва в житието на този светия, в четвъртия ден на септември. След това отстъпникът Юлиан, като се отправил на поход срещу персите, загинал там, както предсказал светият свещеномъченик Христов Теодорит. Като видели изпълнението на неговото пророчество, верните прославили Христа, истинния Бог, с Отца и Светия Дух, прославян во веки. Амин.

ЧЕТИ-МИНЕИТЕ

Житие на свети апостол Ерм (I в.)

Св. Ерм е един от Седемдесетте апостоли на Иисуса Христа. Споменат е в Посланието на св. ап. Павел до Римляни (Рим.

16:14). Бил е епископ във Филипопол (Пловдив), както това се вижда от списъците на Седемдесетте апостоли, приписвани на св. Иполит Римски и Доротей Тирски.

Св. ап. Ерм свършил мъченически живота си. Той оставил твърде поучителната книга "Пастир".

Книгата "Пастир" на св. ап. Ерм

Още в най-ранни времена, дори когато не са имали Библията и Новия Завет пред очите си, християните са имали ясно съзнание за църквата и за нейната мисия в света. Едно от най-забележителните свидетелства на раннохристиянската писменост е апокалиптичното съчинение "Пастир" на Ерм.

Сред най-силно засегнатите въпроси в “Пастир” е въпросът за устройството, характера и мисията на църквата. В едно от виденията си Ерм вижда църквата като строяща се кула, в която се вграждат различни камъни според качеството и предназначението си. Сред тези камъни можем да различим и себе си: дали сме материал, подходящ за строежа на кулата или стоим далеч от нея…

По своята датировка "Пастир" се явява съвременник на посланията на Св. Климент Римски, който е управлявал Римската епископска катедра в периода 92–101 година. Немалко древни автори като Св. Ириней Лионски и Ориген са смятали, че Ерм е вдъхновен пророк и са оценявали много високо неговия "Пастир". Наистина, от думите му прозира неподправеност, гореща вяра и дори наивност, но именно те превръщат съчинението му в ценен извор за характера на раннохристиянското богословие.

СВЯТОЙ ЕРМ, АПОСТОЛ ОТ 70-ТИ

Римский гражданин, но по происхождению грек. Жил в конце I века. Был епископом в Филиппополе Фракийском. О

Ерме упоминается апостолом Павлом в Послании к Римлянам: приветствуйте Асигкриста, Флегонта, Ерма (Рим. 16, 14).

Ерм — автор книги «Пастырь», написать которую его побудили откровения свыше. В самом «Пастыре» о его авторе сообщается, что он жил в Риме во время папы Климента, был сначала богат, занимался мирскими делами, имел злоязычную жену и порочных сыновей, к которым не был достаточно строг, и за это наказан от Бога потерей богатства. Недоумевая о причинах постигшего его бедствия, Ерм был вразумлен об этом в ряде бывших ему видений. Эти видения и наставления и составляют содержание книги. По форме изложения «Пастырь» принадлежит к числу апокалиптических произведений. Книга имела такое влияние, что временно вносилась, как составная часть, в Библию, но не вошла в окончательный канон Священного Писания.

„Пастирът“ Св. апостол Ерм

ВИДЕНИЯ

Видение първо

Св. ап. Ерм от Седемдесетте. Съвременна икона[1] Човекът, който ме отгледа, ме продаде на някоя си Рода в Рим. Подир доста години опознах тази жена и започнах да я обичам като сестра. Веднъж я видях да се къпе в Тибър, подадох й ръка и я изведох от реката. Като видях нейната красота, размислих в сърцето си, казвайки: “Щях да бъда щастлив, ако имах такава жена – с красота и с добър характер”. Само това си пожелах, нищо друго.

След известно време, докато пътувах към Куме и прославях Божиите дела (колко са велики, прекрасни и могъщи), вървейки, заспах. Някакъв дух ме грабна и ме понесе над стръмен път, който човек не би могъл да премине. Мястото бе

стръмно и заобиколено от води. Преминавайки някаква река, достигнах до равнина, превих колене и започнах да се моля на Господа, като изповядвах греховете си. Докато се молех, небето се разтвори. Тогава видях онази жена, която пожелах. Тя ме поздрави:

– Ерме, здравей.

Гледайки към нея, й рекох:

– Господарке, какво правиш тук?

Тя ми отговори:

– Заех се да изоблича греховете ти пред Господа.

Казвам й:

– Сега ти ли си моето изобличение?

– Не, – казва тя –, но чух думите, които ти се щеше да изречеш. Бог, Който обитава в небесата и сътвори от несъществуващо съществуващото, като го умножи и увеличи заради Своята свята църква, ти се гневи, задето съгреши спрямо мен.

Тогава я попитах:

– Съгрешил съм спрямо теб? По какъв начин? Кога съм изрекъл обидна дума за теб? Не те ли почитах винаги като богиня? Не се ли отнасях към теб всякога като към сестра? Защо ме клеветиш, жено, в нещо толкова нечестиво и скверно?

Смеейки се, тя ми рече:

– В сърцето ти се зароди нечестиво желание. Не ти ли се струва, че е нечестиво дело за праведния човек, ако в неговото сърце се появи нечестиво желание? Грях е, и то – голям. Защото праведният мъж възжелава праведни неща. Когато

възжелава праведни неща, славата му в небесата преуспява и Господ е благосклонен към всяко негово начинание. А пък тези, които пожелават в сърцата си нечестиви неща, повличат след себе си смърт и съблазън. Това са най-вече онези, които се грижат само за тоя век, радват се заради своето богатство и не се стремят към бъдещите блага. Техните души се каят, понеже нямат надежда, но хвърлят в отчаяние себе си и своя живот. Ала ти се моли на Бога и ще се очистят греховете ти: на целия ти дом и на всички светии! [В контекста на раннохристиянската литература думата "свят" има по-широка употреба. Основното значение е "посветен в мистерии, тайнства". Следователно, употребено в ранната църковна книжнина, понятието "свят" се отнася до всеки кръстен – т.е. посветен в тайнствата на Църквата – християнин. Срв. Рим.. 16:15; 2Кор. 13:12. (бел. прев., Н.А.)]

[2] След като тя каза това, небесата се затвориха, а аз останах напълно съкрушен и наскърбен. Рекох си в себе си: "Ако ми се приписва този грях, как ще мога да се спася? Как ще умилостивя Бога заради извършените от мен грехове? С какви думи ще се обърна към Господа, за да ме помилва?". Докато се питам и си отговарям за тези неща в сърцето си, виждам насреща ми голям стол, пъкрит с вълна като сняг. И дойде една старица с бляскаво наметало, която носеше в ръцете си книга. Тя седна и ме приветства:

– Ерме, здравей!

Аз, натъжен и плачещ, казах:

– Здравей, госпожо!

А тя ми рече:

– Защо си печален, Ерме? Ти, който си великодушен, незлобив, винаги си весел, защо си навъсил поглед и не си

радостен?

Тогава аз й отвърнах:

– Заради най-прекрасната жена, която ми каза, че съм съгрешил спрямо нея.

– Подобно дело никак не е присъщо на Божи раб. Но действително се зароди в твоето сърце и то по отношение на нея. Такова желание за Божиите раби води към грях. Нечестиво желание е изпитан дух да възжелава нещо нечестиво, още повече ако това е Ерм – въздържателят, който устоява на всяко скверно желание и е изпълнен с безкористност и голяма незлобивост.

[3] Но не за това ти се гневи Бог, а заради твоя дом, който не почита Господа и немари за своите родители. Ти, който обичаш децата, не наставляваш собствения си дом, а го оставяш да се развращава. Ето заради това ти се гневи Господ. Но Той ще очисти всички злини, произлезли в твоя дом. Заради техните беззакония ти ще бъдеш подложен на тежки изпитания. Божията състрадателност проявява милост към теб и към дома ти, ще ти даде сили и ще те укрепи в славата Си. Ти само не се обезсърчавай, но бъди спокоен и подкрепяй дома си. Ковачът, обработвайки своя предмет, постига онова, към което се стреми. Така и ежедневното поучение в правдата побеждава всяко безчестие [Срв. Мат. 13:52, 25:27; Лука 19:13]. Не пропускай да наставляваш децата си, защото знам, че ако се покаят от цялото си сърце, ще бъдат записани със светиите в книгите на живота.

След като произнесе тези слова, тя рече:

– Искаш ли да ме чуеш как чета?

– Искам, госпожо. – отвърнах аз.

– Стани слушател и слушай Божиите решения!…

Чух велики и чудни слова, които не успях да запомня, защото всички те бяха ужасни и човек не би могъл да ги понесе. Последните думи обаче запомних, защото бяха полезни и поносими: “Ето, Бог на силите, Който е сътворил света с невидима сила, с могъща и велика мисъл, Той с достойна за възхвала воля е обдарил творението Си с красота, закрепил е небето с непоколебимо Слово, положил е земята върху води [Срв. 2Петр. 3: 5.] и със собствените Си премъдрост и промисъл е основал Своята свята църква, като я е благословил. Ето, Той размества небесата, планините, хълмовете и моретата. Всички равнини се образуват за Неговите избрани, за да им даде Своето обещание с много слава и радост, ако само са спазили Божиите заповеди, след като са ги приели с голяма вяра”.

[4] Щом като свърши да чете, тя стана от стола, дойдоха четирима момци, грабнаха стола и го понесоха на Изток. Тя ме извика при себе си и докосна гърдите ми:

– Хареса ли ти прочетеното от мен?

Аз й отвърнах:

– Госпожо, това накрая ми хареса, но предишното беше трудно и тежко.

– Последното беше за праведни, а първото – за езичници и отстъпници.

Докато ми говореше, се появиха двама мъже, грабнаха я на ръце и се отправиха натам, накъдето отнесоха и стола, на Изток. Радостна, старицата си отиде, но докато се отдалечаваше, тя ми каза:

– Ерме, бъди силен!

Видение второ

[5] Когато пътувах към Куме година по-късно, приблизително по същото време, вървейки, си спомних миналогодишното видение. Ненадейно, отново ме обзе дух и ме понесе към същото място, както миналата година. Като стигнах, превих колене и започнах да се моля на Господа и да прославям Неговото име, понеже Той отсъди, че съм достоен и ми показа предишните грехове. След като станах от молитва, виждам пред себе си старицата, която видях и миналата година, върви и чете някаква книжка.

– Можеш ли да съобщиш това на Божиите избраници? – попита тя.

– Госпожо, не ще мога да запомня толкова. Дай ми книжката, за да я препиша.

– Вземи! – казва тя – Но после ми я върни.

Аз я взех и като се изкачих на едно диво място, преписах всичко буква по буква, защото не открих отделни срички. След като преписах книжката, някой я изтръгна от ръката ми, но кой беше – не видях.

[6] След петнадесет дни, докато постех и постоянно отправях молба към Господа, ми се откри смисълът на текста. Беше написано следното: “Твоето семе, Ерме, не почита Бога, хули Господа и предаде своите родители в голямата си порочност. Слушат, че са предатели на родителите си и, предавайки ги, не донасят полза за себе си, но пак прибавят греховете си разпуснатост и нечестиви безобразия, като така допълват беззаконията си. Извести това на всичките си деца и на съпругата си, която ще ти бъде като сестра, защото не сдържа езика си, с който злослови. Когато обаче чуе тези думи, тя ще се овладее и ще получи милост. След като им известиш тези

слова, които ми заръча Владиката, за да ти се открият, тогава ще им се простят всички грехове, които са извършили отпреди, както и на светиите, които са съгрешили до днешния ден, ако се покаят от цялото си сърце и изтръгнат от сърцата си всички колебания. Защото Владиката заповяда на Своите избрани съгласно славата Си: ако до края на деня се извърши грях, няма да има спасение за тях. Покаянието за праведните има край. За светиите дните на покаянието се изпълниха, а за езичниците покаянието продължава до последния ден. Кажи, прочее, това на онези, които предстоятелстват в църквата, за да изправят пътищата си в правдата и да получат в пълнота обещанията с голяма слава. Постоянствайте в извършването на правдата и не се разколебавайте, за да вървите тържествено заедно със светите ангели. Блажени сте вие, които очаквате бъдещото голямо изпитание и които не отхвърляте своя живот. Защото Господ заповяда чрез Своя Син: Тези, които отхвърлят Своя Господ, отхвърлят собствения си живот и сами ще бъдат отхвърлени в идните дни [Срв. Мат. 10:33.]. А пък тези, които са били отхвърлени сега, ще бъдат помилвани заради голямото Му милосърдие.

[7] А ти, Ерме, никак недей да помниш злото в децата си. Не оставяй и сестра си, за да се очистят от предишните грехове. Защото ще се възпитат в наставлението на правдата, ако само не помниш злото в тях. Злопаметността произвежда смърт. Ти, Ерме, ще преживееш големи собствени изпитания заради прегрешенията на своя дом, понеже досега не те беше грижа за тях. Ти ги пренебрегваше и с това си деяние поощряваше безчестията им. Спасява те това, че не отстъпи от живия Бог, твоята безкористност и голямото ти въздържание. Това те е спасило, ако си постоянствал в него. Ще се спасят и всички, които постъпват по същия начин и вървят в незлобивост и безкористност. Тези ще победят безчестието и ще пребъдват в живот вечен. Блажени всички, които вършат правда. Не ще

загинат вовека. Кажи на Максим [Неизвестно лице (бел. прев., Н.А.).]: “Ето, изпитанието идва. Ако желаеш, пак се отречи”. Близо е Господ за тези, които се обръщат към Него. Както е написано в историята за Елдад и Модад, които са пророкували в празния стан [Вж. Числа 11:26–27.]”.

[8] Откри ми се, братя, насън от прекрасен момък, който ми каза:

– Старицата, от която взе книжката, коя мислиш, че е?

– Сибила. – рекох.

– Грешиш, не е.

– А коя е? – попитах.

– Църквата.

– А защо е старица?

– Защото е сътворена първа, преди всичко. Заради нея е сътворен светът.

След това видях изглед на моя дом. Дойде същата старица и ме попита дали съм дал книжката на презвитерите. Казах, че още не съм я дал.

– Добре си сторил. – рече тя – Защото трябва да добавя нещо към нея. Когато приключа с целия текст, чрез теб той ще стане известен на всички избрани. Напиши две книжки и изпрати едната на Климент*, а другата на Грапта. Климент да ги разпрати на външните градове, защото нему е поверено това. Грапта да поучи вдовиците и сираците. А пък ти я прочети в този град заедно с презвитерите, предстоятелстващи в църквата.

[* Вероятно това е св. Климент Римски, предстоятелстващ Римската епископска катедра в периода 92–101 г. Може би

Ерм намеква за известното послание на св. Климент до Коринтяни, което е било на висока почит в древната църква и се е четяло публично дори в храмовете (бел. прев., Н.А.).]

Видение трето

[9] Видението, което ми се откри, братя, беше следното. Постех и се молех на Господа да ми яви откровението, което обеща да ми покаже чрез онази старица. Същата нощ ми се яви старицата и ми казва:

– Щом си толкова настоятелен и така целеустремен да научиш всичко, ела на нивата, на която сееш, и около петия час ще ти се явя, за да ти покажа онова, което трябва да видиш.

Аз попитах:

– Госпожо, а на кое място от нивата?

– Където искаш. Избери хубаво място, уединено.

Преди да я заговоря и да я попитам за мястото, тя ми рече:

– Ще дойда там, където пожелаеш.

Отидох, братя, на нивата и започнах да очаквам петия час, като застанах на мястото, на което й казах, че ще бъда. Тогава видях поставена скамейка от слонова кост, на скамейката имаше ленена възглавница, а отгоре се стелеше разгънато ленено платно. Виждайки всичко това, поставено пред мен, но несъществуващо на това място, изпаднах в изумление. Така се разтреперих, че космите ми настръхнаха. Обхвана ме ужас, а бях съвсем сам. Самовглъбих се, спомних си славата Божия и започнах да събирам смелост. Превих колене и наченах отново да изповядвам на Господа греховете си, както преди. Тогава дойде старицата с шестте момъка, които видях и преди,

застана до мен и се заслуша как се моля и изповядвам на Господа греховете си. Докосвайки ме, тя ми рече:

– Ерме, престани да се молиш само за греховете си! Моли се и за праведност – да получиш дял от нея в дома си.

Изправи ме, хвана ме за ръката и ме поведе към скамейката, а на момците каза:

– Вървете и градете!

След като отпрати момците и останахме сами, тя се обърна към мен:

– Седни тук!

– Госпожо, остави да седнат първо презвитерите. – отвърнах.

– Какво ти казах? Седни!

Аз поисках да седна отдясно, но тя не ми разреши, а ме дръпна за ръката да седна от лявата страна. Като разлистих и се натъжих, задето не ми разреши да седна отдясно, тя ми каза:

– Натъжи ли се, Ерме? Мястото отдясно е за други – за тези, които са угодили на Бога и са пострадали заради Неговото име. А пък на теб много ти трябва още, за да седнеш с тях. Остани така, както си в своята безкористност и ще седнеш с тях и с всички, които извършват техните дела и претърпяват онова, което са претърпели те.

[10] – Какво са претърпели? – попитах.

– Слушай – казва –, камшици, тъмници, големи изтезания, кръстове, диви зверове, заради Неговото име. Заради това тяхното място е отдясно в светилището и за всеки, който е пострадал заради Божието име. За останалите е лявата част. Но и за едните и за другите – т.е. за седналите отдясно и

отляво – едни и същи дарове, едни и същи обещания. Само тези обаче, които седят отдясно, имат някаква слава. Ти поиска да седнеш отдясно заедно с тях, но имаш твърде много недостатъци. Очисти се от тези свои недостатъци. Всички, които са непоколебими във вярата си, в днешния ден да се очистят от всичките си грехове.

Като изрече това, понечи да си отиде, но аз, падайки в нозете й, я помолих заради Господа да ми покаже онова, което ми обеща. Тя отново ми хвана ръката, изправи ме и ме сложи да седна отляво на скамейката, а пък тя седна отдясно. Като удари с някакъв бляскав жезъл, ми рече:

Съвременна илюстрация към притчата за Църквата от видението на св.ап. Ерм от книгата "Пастирът". Източник: heretics.com– Виждаш ли това величествено нещо?

– Не, госпожо. – отвърнах аз.

– Не виждаш ли пред себе си голяма кула, издигаща се върху води от блестящи четириъгълни камъни?

Кулата се строеше в четириъгълник от момците, които бяха дошли със старицата. Други десетки хиляди мъже донасяха камъни – едни от дъното, други от сушата – и ги даваха на шестимата момци. Те ги взимаха и строяха. Камъните довлечени от дъното, всички ги вграждаха в строежа, защото бяха подредени и се съгласуваха със структурата на другите камъни. Така се съчетаваха един в друг, че структурата на строежа не личеше, а сякаш бе изградена от един камък. Камъните, донесени от сушата, някои хвърляха, други вграждаха в строежа, а трети отсичаха и захвърляха далеч от кулата. Едни камъни поставяха в кръг около кулата и не използуваха за строежа, защото някои от тях бяха грапави, други имаха пукнатини, а трети – бели и заоблени – не бяха подходящи за строежа. Видях и други камъни, захвърлени

далеч от кулата и отиващи чак до пътя. Но не оставаха на пътя, а се изтъркулваха от пътя към едно нагорнище. Други бяха попаднали в огън и горяха, а трети падаха близо до води, но не можеха да достигнат водата, макар че се стремяха да се напият и да отидат до водата.

[11] Като ми показа това, старицата отново понечи да се отдалечи.

– Госпожо, какво ме ползува, че видях това, но не разбрах какъв е смисълът му? – попитах.

Тя ми отговори:

– Дързък си, човече, понеже искаш да разбереш всичко, което видя около кулата.

– Да – казвам –, госпожо, за да го съобщя на братята и да се успокоят. Като чуят това, ще научат за Господа в много слава.

Тя рече:

– Ще чуят мнозина, но само някои от тях ще се зарадват на чутото. Други ще плачат. Но дори и те, ако чуят и се покаят, ще се зарадват. Чуй, прочее, притчата за кулата, защото ще ти открия всичко. Но недей се натъжава заради откровението. Тези откровения имат край, защото са се изпълнили. Ти обаче не преставай да се стремиш към откровения, защото си дързък. Кулата, която виждаш да се строи, съм аз – църквата. Аз ти се явявах и сега и преди. Което би искал да научиш за тази кула, ще ти открия, за да се радваш със светиите.

Аз й казвам:

– Госпожо, след като веднъж си счела, че съм достоен да ми откриеш всичко, открий ми го.

– Което е нужно да ти се открие, ще ти се открие. Ти само

обърни сърцето си към Бога и не се разколебавай от онова, което ще научиш.

Тогава я попитах:

– Защо, госпожо, кулата се строи върху води?

– Казах ти и преди, и правилно питаш. Защото с питане ще откриеш истината. Чуй защо кулата се гради върху води: защото вашият живот се е появил чрез водата и чрез водата ще продължи да съществува [Срв. 1Петр. 3:20–21.]. Кулата е била основана чрез Словото на Вседържителя и славното Му име, а се управлява от невидимата сила на Владиката.

[12] Отново я попитах:

– Госпожо, велико и чудно е това, което ми казваш. А момците, шестимата, които строяха, кои са?

– Това са първосътворените свети Божии ангели, на които Господ поверил цялото Си творение: да увеличават, да изграждат и владеят цялото творение. Чрез тях ще бъде завършен строежът на кулата.

– А другите, дето носят камъните, кои са?

– И те са свети Божии ангели, но първите шест ги превъзхождат. Когато завършат строежа на кулата, всички заедно ще се възрадват в кръг около нея и ще прославят Бога, понеже строежът е вече завършен.

– Госпожо, искам да знам за камъните при пътя, какъв е техният смисъл? – попитах.

– Не че си по-достоен от всички останали, та на теб ти се открива – защото има по-първи и по-добри от теб, на които вече са им се открили тези видения, но ти се открива заради колебаещите се, които размислят в сърцата си вярно ли е това

или не. Кажи им, че всичко това е истинно и няма нищо извън истината, но всичко е твърдо, сигурно и непоколебимо.

[13] Чуй сега за камъните, които подлагат в основата на строежа. Четириъгълните и тези, които се съгласуват с тяхната структура, това са апостолите, епископите, учителите и дяконите, които ходят в Божието благочестие. Те надзират, учат и служат чисто и благочестиво на Божиите избраници, които са вече починали и които още са живи. Така те всякога се съгласуват с тях, имат мира в себе си и взаимно се слушат. Заради това тяхната структура се съгласува в строежа на кулата.

– А тези, дето ги довличат от дъното и ги подлагат в основата на строежа, а структурата им се съгласува със структурата на ония, които са вече подложени, те кои са?

– Това са пострадалите заради името Господне.

– Искам да знам кои са тия камъни, госпожо, дето ги носят от сушата?

– Камъните, подложени в основата на строежа, но неизсечени, са тези, за които Господ е отсъдил, че са ходили в Господнята правда и са изпълнявали заповедите Му.

– А тия камъни, дето ги носят и ги надграждат в строежа, те кои са?

– Това се новоповярвалите и верните. Те биват наставлявани от ангелите да вършат добро, за да не се открие в тях безчестие.

– А онези, изхвърлените и отпадналите, кои са?

– Това са съгрешилите и искащите да се покаят. Затова не са изхвърлени далеч от кулата, понеже ще станат подходящи за строежа, ако се покаят. Тези, които искат да се покаят, ако се

покаят, ще станат силни във вярата. Ако се покаят сега, докато кулата все още се строи. Защото когато строежът бъде завършен, няма да има място за тях, но ще останат изхвърлени. Само тоа имат – да бъдат вградени в кулата.

[14] Искаш ли да научиш за изсечените и захвърлените надалеч камъни? Те са синовете на беззаконието. Повярвали са престорено и безчестието не се е отделило от тях изцяло. Няма спасение за тях, понеже не са подходящи за строежа поради собственото им безчестие. Затова са отсечени и захвърлени надалеч поради гнева на Господа, Когото те са разгневили. Другите, които видя разположени в голямо множество, но останали невградени в строежа, това са отстъпилите – тези, които знаят истината, но поради това, че не проявяват старание в нея, не се съчетават със светиите. Затова са неподходящи.

– А кои са пропукалите се?

– Това са тези, които в сърцата си са настроени един срещу друг и нямат мир в себе си, но се преструват на мирни. Когато отстъпват един от друг, тяхното безчестие остава в сърцата им. Пукнатини е това, което имат тези камъни. Повредените са тези, които са повярвали и притежават в по-голяма част праведност, но отчасти имат и беззаконие; затова са повредени и недовършени.

– А кои са белите и заобленитe, които не се вграждат в строежа, госпожо?

Тя рече:

– Докога ще си глупав и неопитен? За всичко питаш и нищо не проумяваш. Това са тия, дето имат вяра, но имат и богатство от тоя век. Когато дойде изпитанието, заради своето богатство и заради работата си ще се отрекат от своя Господ.

– Госпожо, а кога ще станат подходящи за строежа? – попитах.

– Когато – казва тя – богатството, което ръководи душите им, бъде отсечено от тях. Тогава ще станат подходящи за Бога. Заобленият камък, ако не бъде изсечен и не загуби някаква част от себе си, не може да стане четириъгълен. Така е и с богатите в тоя век: ако не бъде отсечено от тях богатството им, не ще могат да станат подходящи за Господа. От само себе си знай, че докато се стремиш към богатство, ще бъдеш неподходящ. Сега обаче си подходящ и полезен за живота. Бъди подходящ за Бога, защото и ти сам ще станеш част от тези камъни.

[15] Другите камъни, които виждаш захвърлени далеч от кулата и паднали на пътя, както и търкалящите се от пътя към нагорнището, това са тези, които са повярвали, но поради колебливостта си са се отклонили от верния път. Те си мислят, че ще могат да открият по-добър път, но се заблуждават и се измъчват, вървейки към нагорнището. Падналите в огън и горящи камъни са тези, които са отстъпили накрая от живия Бог. В сърцата им изобщо не се е зародило покаяние поради собствените им стремежи към разпуснатост и безчестията, които са извършили. Другите камъни – падналите близо до води и неспособни да стигнат до водата – искаш ли да научиш кои са? Това са тези, които са чули словото и искат да се кръстят в името Господне, но щом в паметта им се настани чистотата на истината, те се покайват и пак тръгват след нечестивите си желания.

И тъй, приключи разяснението относно кулата. Проявявайки нахалство, аз я попитах дали всички тези изхвърлени камъни, които не се вграждат в строежа на кулата, ще намерят място в нея, ако се намери у тях покаяние.

– Имат – каза тя – покаяние, но в тази кула не ще могат да се

вградят. Ще се вградят в друго, много по-нищожно място. Това ще стане, след като бъдат изпитани и се изпълнят дните на техните безчестия. Затова ще бъдат пренесени, понеже са приели словото на правдата. И тогава ще им се случи да бъдат преместени за да претърпят изпитания поради нечестивите дела, които са извършили. Ако пък не се зароди в сърцата им покаяние, не ще се спасят заради своята коравосърдечност.

[16] След като престанах да я разпитвам за всичко това, тя ми каза:

– Искаш ли да знаеш нещо друго?

Тъй като копнеех за видения, видимо се зарадвах. Поглеждайки ме, тя се засмя и ми рече:

– Виждаш ли седемте жени, застанали в кръг около кулата?

– Виждам ги, госпожо. – отвърнах аз.

– Тази кула се носи от тях и по заповед Господня. Чуй сега какъв е техният смисъл. Първата от тях, която я държи с ръцете си, се нарича Вяра. Чрез нея ще се спасят Божиите избраници. Другата, която е препасана и върви мъжествено, се нарича Въздържание. Тя е дъщеря на Вяра. Който я следва, ще бъде блажен в живота си, понеже ще се очисти от всички безчестия, вярвайки, че ако се очисти от всяко нечестиво желание, ще наследи живот вечен.

– А другите, госпожо, кои са?

– Те са се родили последователно една от друга. Наричат се Безкористност, Знание, Незлобивост, Благочестие и Любов. Когато вършиш всичките дела на тяхната майка, ще можеш да се спасиш.

– Искам да знам, госпожо, коя от тях каква сила притежава?

– Чуй – казва – за силите, които притежават. Силите, които владеят, са равни и следват една от друга, както са се родили. От Вяра се ражда Въздържание, от Въздържание – Безкористност, от Безкористност – Незлобивост, от Незлобивост – Благочестие, от Благочестие – Знание и от Знание – Любов. Техните дела са чисти, свети и божествени. Който им служи и успее да извършва техните дела, в огъня ще има прибежище със светиите Божии.

Когато я попитах за времената – дали вече са се изпълнили, тя извика със силен глас:

– Неразбрани човече, не виждаш ли, че кулата все още се строи?! Когато свърши строежът на кулата, ще настъпи краят. Но бързо ще се построи. Вече изобщо не ме питай нищо! Достатъчно ти е напомнянето, и на светиите, както и подмладяването на вашите духове. Но не само на теб ти се откри, а за да явиш на всички това. След три дни първо ти трябва да разбереш, Ерме, тези слова, които ще ти кажа. Вложи всичко това в ушите на светиите, за да чуят това и да извършат очистване от безчестията си. А и ти с тях.

[17] Чуйте ме, чеда. Аз ви възпитах в много безкористност, незлобивост и благочестие заради милостта на Господа. Той изля върху вас Своята правда, за да бъдете оправдани и да се усъвършенствате в доброто извън всяко безчестие и неправда. Вие обаче не искате да се откажете от своите безчестия. Слушайте ме, прочее, сега! Имайте мир в себе си, надзиравайте се един другиго и взаимно се подкрепяйте. И не прибирайте само за себе си Божиите дарове от земята [Срв. Иов 31:17.], но давайте и на лишените. Защото едни поради много ястия се свличат в телесна немощ и опустошават тялото си. А плътта на други, които няма какво да ядат, се обезсилва поради това, че й липсва достатъчно храна, и тялото им заболява. До това води вредното безразличие на вас, които

имате, спрямо тези, които са лишени. Внимавайте в идещия съд. Вие, имащите в излишък, погрижете се за бедните, докато кулата все още не е построена. Защото след като бъде завършена, ще искате да благотворите, но не ще имате къде. Вие, хвалещите се заради своето богатство, внимавайте лишените да не стенат, защото тяхното стенание се издига чак до Господа [Срв. Яков 5:4.] и ще се съберете с добрите си дела извън вратите на кулата. Сега, прочее, говоря на предстоятелите църковни и на председателствуващите [В латинския текст стои:“тези, които обичат да сядат най-отпред”. Срв. Мат. 23:6; Марк. 12:39; Лука 11:43, 20:16 (бел. прев., Н.А.).]: не ставайте подобни на отровителите. Защото отровителите носят собствените си отрови в кутии, а пък вие носите отровата в сърцето си. Вие сте вкоравени и не желаете да очистите сърцата си, да смесите в едно разсъдъка си с чисто сърце, за да получите милост от великия Цар. Внимавайте, прочее, чеда, заради тези душевни раздвоения у вас да не погубите живота си. Как искате вие да възпитавате избраните на Господа, а сами нямате възпитание? Наставлявайте се [Срв. Кол 3:16.], прочее, един другиго и имайте мир в себе си, за да мога, застанала спокойна пред Отца, да говоря във ваша полза пред вашия Господ.

[18] Когато престана да ми говори, дойдоха шестимата момци, които строяха, и я отнесоха към кулата. Другите четирима грабнаха скамейката и я отнесоха също към кулата. Не видях лицата им, понеже бяха обърнати с гръб към мен. Докато я понасяха, аз я помолих да ми открие за трите форми, в които ми се яви.

Тя ми отвърна:

– Другиго трябваше да попиташ, за да ти се открие.

Тя ми се яви, братя, в първото видение преди година като много възрастна и седеше на стол. Във второто видение имаше

по-подмладен вид, но плътта и косите й бяха като на старица. Говореше ми изправена. Беше по-спокойна на вид от първия път. В третото видение беше изцяло подмладена и с превъзходна красота, но само косите й бяха като на старица. Накрая беше спокойна и седеше на скамейка. Ето защо бях твърде опечален, докато не ми се изясни това откровение. Тогава видях старицата в едно видение през нощта. Тя ми каза:

– Всяка молба се нуждае от смирение. Пребивавай в пост и ще получиш, прочее, онова, за което молиш Господа.

Постих един ден и още в същата нощ ми се яви момък, който ми рече:

– Ти какво постоянно се стремиш към изясняване на виденията? Внимавай, да не би като искаш много, да навредиш на тялото си. Свършиха тези откровения за теб. Нима си в състояние да видиш и по-силни откровения от тези, които видя?

Отговорих:

– Господине, само това искам, за трите форми на старицата, за да бъде откровението напълно ясно.

– Докъде стига вашето неразумие? Всъщност, вашите колебания ви правят неразумни. И това, че нямате сърцето си при Господа.

Аз пак го помолих:

– От теб, господине, ще го разберем по-точно.

[19] – Чуй – казва – за формите, за които питаш. Защо в първото видение старицата ти се яви седнала на стол? Понеже вашият дух е остарял, вече е угаснал и няма сила заради сквернотите ви и колебания. Старците, които нямат надежда

да се подмладят, не мислят за нищо друго, освен за своята смърт. Така и вие, потънали в скверноти, заради житейски дела се предавате на безразличие и не възлагате грижите си на Господа [Срв. 1Петр. 5:7.]. Вашето съзнание е сломено и сте остарели в мъките си.

– Искам да знам, господине, защо седеше на стол?

– Защото всеки болен сяда на стол поради болестта си, за да може тялото да надделее над болестта. Имаш смисъла на първото видение.

[20] Във второто видение я видя застанала права, с подмладен външен вид и по-спокойна от първия вид. Кожата и косите й обаче бяха като на старица. Чуй – рече – и тази притча. Когато някой остарее, губи надежда за себе си заради болестите и бедността. Не мисли за нищо друго, освен за последния ден на живота си. След това обаче внезапно му се пада хубав жребий. Чувайки това, той се изправя и, силно зарадван, се въоръжава със сила. Не ляга, а се изправя и духът му, вече освободен от предишните грижи, се подмладява. Така и вие, след като сте чули откровението, което Господ вие открил, че се е смилил над вас, духът ви се подмладява, отхвърляте скверностите си и у вас се настанява устойчивост, окрилявате се със сила във вярата си. А Господ, виждайки укрепването на силите ви, се радва и затова ви показва строежа на куата. И друго ще ви покаже, ако имате мир в себе си от цялото си сърце.

[21] В третото видение ти я видя подмладена, хубава, спокойна и красива на външен вид. Когато у някой натъжен дойде добра вест, той веднага скрива предишната мъка и не мисли за нищо друго, освен за вестта, която е чул. Въоръжава се със сила в доброто и духът му се подмладява заради радостта, която е получил. Така и вие приехте подмладяване на духовете си, след като сте видели тези блага. Затова я видя

седнала на скамейка – сигурна поставка. Ето защо и скамейката има четири крака и стои сигурно, защото светът се състои от четири елемента[Според съвременната на Ерм представа за устройството на света, наследена от космологията на древните гърци, светът е съставен от четири елемента – огън, въздух, земя и вода (бел. прев., Н.А.).]. Тези, които са се покаяли напълно, стават младенци. Тези, които са се покаяли от цялото си сърце, биват подложени в основата. Вече получи цялото откровение. Недей да питаш за нищо относно каквото и да било откровение. Ако нещо е нужно, ще ти се открие.

Видение четвърто

[22] Това, което видях, братя, двадесет дни след предишното видение, е предобраз на идещото страдание. Бях тръгнал към нива, намираща се до пътя към Кампания. От главния път да има към десет стадия. Наблизо се намира мястото. Вървейки съвсем сам, умолявах Господа да потвърди откровенията и виденията, които ми показа чрез Своята свята църква; да даде покаяние на всички Свои раби, които са изпаднали в съблазън, за да се прослави Неговото име – велико и всехвално, понеже счете, че съм достоен да ми покаже Своите чудеса. И докато Го прославях и Му благодарях, сякаш ми отвърна някакъв глас:

– Не се разколебавай, Ерме!

Започнах да разсъждавам в себе си и да си казвам: “От какво имам да се разколебавам, след като съм подкрепян от Господа и виждам славни неща?”. След като повървях малко, братя, ето виждам облак от прах, издигащ се сякаш до небето. Започнах да си казвам: “Да не би някакво стадо да минава и да вдига прах?”. Беше на стадий от мен. Тъй като облакът ставаше все

по-голям и по-голям, помислих си, че това е нещо божествено. Слънцето едвам прозираше. И ето виждам огромен звяр, нещо като кит. От устата му изхвърчаха огнени скакалци. Звярът на вид като че имаше сто крака, а главата му беше като от глина. Аз започнах да плача и да умолявам Господа да ме освободи от него. Тогава си спомних думите, които чух: “Не се разколебавай, Ерме!”. Въоръжавайки се, братя, с вяра в Господа и спомняйки си колко много ме зачита, придобих смелост и се запътих към звяра. А той започна така да замахва, че можеше да унищожи и самия град. Приближих се близо до него, а китът се простираше толкова надлъж по земята, нищо, че не беше си изплезил езика. Изобщо не помръдваше, докато се приближавах към него. На главата си звярът имаше четири цвята: черен, след това огненочервен и кървавочервен, сетне златен и накрая – бял.

[23] След като стигнах до звяра – бях на около тридесет стъпки, ето посреща ме превъзходно красива девица, сякаш идваща от сватбена зала[Срв. Откр. 21:2.]. Цялата е облечена в бяло и с бели обуща, увита чак до челото. Лицето й беше в превръзка, а косите й – бели. От предишните видения научих, че това е църквата, и се успокоих. Тя ме поздрави:

– Здравей, човече.

– Здравей, госпожо. – отвърнах на поздрава й.

– Нищо ли не виждаш, човече?

– Толкова голям звяр, госпожо, който може да унищожи народи. Със силата на Господа и по Неговата преголяма милост аз обаче го избегнах.

– Добре е, че си го избегнал – казва –, понеже ти си възложил грижата си на Бога и си разтворил сърцето си за Господа [Срв. 1Петр. 5:7.]. Ти повярва, че с нищо друго не ще

можеш да се спасиш, освен с великото и славно Негово име. Затова Господ изпрати Свой ангел, който стои над зверовете и чието име е Тегри [Св. Писание не познава ангел с такова име. В латинския текст стои Hegrin и коментаторите предполагат, че името е сходно с гръцкото прилагателно “див, жесток, свиреп”. Следователно името трябва да се схваща не като лично, а по-скоро като прилагателно, означаващо характера на света, над който даденият ангел има власт. В случая това е светът на зверовете. Срв. Пс. 79:14 (бел. прев., Н.А.).]. Той затвори устата на звяра, за да не те унищожи. Ти избегна голямо страдание заради вярата си, понеже като видя такъв голям звяр, не се разколеба. Отиди, прочее, и разкажи на избраните от Господа за Неговите велики неща. И кажи им, че този звяр е предобраз на бъдещото голямо страдание. Ако се подготвите предварително и се покаете, ще можете да го избегнете. Ако сърцето ви стане чисто и непорочно и в останалите дни от живота си служите безукорно на Господа. Възложете грижите си на Господа и Той Сам ще ги изправи [Срв. Пс. 54:23; Мат. 6:25; Лука 12:22; Филип. 4:6.]. Вярвайте в Господа, колебливци, понеже Той всичко може и ще отклони гнева си от вас, ще освободи гърдите ви от колебанията. Горко на тия, които са чули тези слова, но не са им обърнали внимание! По-добре щеше да е за тях, ако не се бяха раждали [Срв. Мат. 26:24; Марк. 14:21.].

[24] Попитах я за четирите цвята, които звярът имаше на главата си. Тя ми отговори:

– Пак си настоятелен за такива неща.

– Да – казвам –, госпожо. Изясни ми какво е това.

– Слушай! – казва – Черният цвят е този свят, в който живеете. Огненочервеният и кървавочервеният цвят означава, че този свят ще бъде унищожен с огън и кръв. Златният цвят сте вие, които избягвате този свят. Както златото се изпитва

чрез огън и става по-скъпоценно [Срв. 1Петр. 1:7.], така и вие, които живеете в тях, ще бъдете изпитани. Които устоите и се спасите, след като сте минали през огъня, ще се пречистите от тях. Както златото изхвърля своята сгурия, така и вие ще изхвърлите всяка мъка и притеснение, ще се очистите и ще станете нужни за строежа на кулата. Белият цвят е идещият век, в който ще живеят Божиите избраници. Ще бъдат неопетнени и чисти тези, които са избрани от Бога за живот вечен. Ти не се натъжавай, докато влагаш това в ушите на светиите. Имате предобраз на идещото голямо страдание. Ако пожелаете, нищо няма да се случи. Помнете предреченото!

Като каза това, си отиде, но не видях накъде, защото дойде облак и аз се извърнах назад. Изплаших се, понеже си помислих, че звярът отново се задава.

Видения (Hermas, Pastor, ed. M. Whittaker, Die apostolischen Vater I. Der Hirt des Hermas [Die griechischen christlichen Schriftsteller 48, 2nd edn. Berlin: Akademie-Verlag, 1967])

ЗАПОВЕДИ

Заповеди, Hermas, Pastor, ed. M. Whittaker, Die apostolischen Vater I. Der Hirt des Hermas [Die griechischen christlichen Schriftsteller 48, 2nd edn. Berlin:Akademie-Verlag, 1967]

[25] Докато се молех у дома и седях на леглото, влезе някакъв мъж с величествено изражение на лицето, облечен като пастир, покрит с козя бяла кожа, с торба на рамо и с тояга в ръка. Поздрави ме и аз отговорих на поздрава му. Той седна близо до мен и ми каза:

– Изпратен съм от най-досточтимия ангел, за да прекарам с теб останалите дни от живота ти.

Помислих си, че е дошъл да ме съблазнява, и му рекох:

– Ти кой си? Защото аз знам – казвам – кому съм предаден.

А той ми отвръща:

– Не знаеш ли кой съм? Аз съм – казва – пастирът, комуто си предаден.

Докато говореше, видът му се измени и аз осъзнах, че той е онзи, комуто съм предаден. Внезапно се смутих и ме обзе страх. Целият бях поразен от мъка, задето му отвърнах така неблагочестиво и неразумно. Той обаче ми каза:

– Не се смущавай, но се укрепи в заповедите Ми, които ще ти заръчам. Защото аз съм изпратен – рече –, за да ти покажа пак всичко онова, което видя преди, но само главното, което ще ви е от полза. Първо запиши моите заповеди и притчи, а след това – както ти покажа, така ще пишеш. Затова – казва – ти заповядвам първо да напишеш заповедите и притчите, за да можеш да ги прочетеш и да ги спазиш.

Аз записах, прочее, заповедите, както ми ги заръча. Ако, след като сте ги чули, ги спазвате, вървите в тях и ги вършите с чисто сърце, ще получите от Господа всичко, което ви е обещал. Ако, след като сте ги чули, не се покаете, но пак се отдадете на своите грехове, ще получите от Господа противното. Това е всичко, което Пастирът ми заръча да напиша – Ангелът на Покаянието.

Заповед първа

[26] – Преди всичко вярвай, че Бог е един. Всичко е създал, наредил, всичко е сътворил от несъществуващо към битие и всичко съдържа, оставайки Сам неизмерим. Вярвай в Него и бой се от Него. А боейки се, имай въздържание. Спази това и ще отхвърлиш всяко безчестие от себе си и ще се въоръжиш с всяка праведна добродетел. И ще живееш с Бога, ако спазиш

тази заповед.

Заповед втора

[27] Казва ми:

– Имай безкористност, бъди незлобив и ще станеш като новородените, които не познават безчестието, унищожаващо човешкия живот. Първо недей никого да клеветиш, нито пък с удоволствие да слушаш клеветник. Ако ли не, и ти, който слушаш, ще станеш съучастник в безчестието на клеветящия. Ако повярваш на клеветата, която чуеш, вярвайки и ти ще се настроиш против брата си. Така ще станеш съучастник на безчестието на клеветящия. Нечестиво е клеветничеството, довеждащо в смут демонично дело, което не носи мир, но всякога живее в раздор. Въздържай се от него и винаги ще имаш благоразположението на всички. Въоръжи се с благочестието, в което няма никакво нечестиво дело, но всичко е умерено и спокойно. Върши доброто и от трудовете си, които Бог ти дарява, давай еднакво на всички лишени, без да се колебаеш кому да дадеш и кому да не дадеш. На всички давай, защото Бог иска на всички да се дава от Неговите дарове. Които взимат, отговарят пред Бога защо са взели и с каква цел. Защото от тези, които взимат, когато дойде страданието, едни не ще се оправдаят, а други, които са взели лицемерно, ще бъдат наказани. А който дава е невинен, защото както взел от Господа, изпълнил е служението си, като го е изпълнил безкористно – без да различава кому да даде и кому да не даде. Следователно, който служи безкористно на Бога, ще бъде жив. Пази, прочее, тази заповед, както ти я изрекох, за да се открие у теб и у дома ти покаяние в безкористността – чисто, незлобиво и неосквернено.

Заповед трета

[28] Пак ми казва:

– Обичай истината и само истина да излиза от твоите уста, за да може духът, който Бог е поселил в тази плът, да се открива за всички хора като истинен. Така ще се прослави Господ, Който обитава в теб, понеже Господ е истинен във всяка Своя дума и няма в Него нищо лъжовно. Тези, които лъжат, не зачитат Господа и стават разбойници за Господа. Те не връщат отново Нему залога, който са взели от Него. Защото от него са получили нелъжовен дух. Ако го връщат лъжовен, пренебрегнали са заповедта Господня и са станали разбойници.

Като чух това, аз се разплаках силно. Виждайки ме да плача, той ме попита:

– Защо плачеш?

– Защото – казвам –, господине, не знам дали ще мога да се спася.

– Защо? – попита той.

– Защото, господине, никога не съм изрекъл вярна дума в живота си. Всякога съм живял, преструвайки се с всички и пред всички хора съм посочвал лъжата си за истина. Никой не ми е възразявал, но е вярвал на моята дума. Как – питам –, господине, ще мога да се спася, след като съм постъпвал така?

– Ти добре и вярно съзнаваш. Трябва да вървиш в истината като Божи раб и да не заселваш нечестива умисъл с духа на истината, нито да оскърбяваш честния и истинен Дух21.

– Никога не съм слушал, господине, такива ясни слова.

– Сега слушаш. Спазвай ги, за да станат истинни онези

слова, които преди си изрекъл лъжовно, след като се открият тези сега, истинните. Защото и онези могат да станат истинни. Ако това и отсега говориш само истината, ще можеш да се погрижиш за собствения си живот. Който чуе тази заповед и се откаже от пренечестивата лъжа, ще живее с Бога.

Заповед четвърта

[29] Заповядвам ти – рече –, пази чистотата и да не приляга на сърцето ти чужда жена или някакъв разврат, или някакви такива подобни безчестия. Защото когато правиш това, извършваш голям грях. Мислейки постоянно за своята жена, никога не ще съгрешиш. Ако пък се появи такова желание в сърцето ти, ще съгрешиш. И ако то е толкова нечестиво, ще извършиш голям грях. Защото такова желание за Божия раб е голям грях. Ако някой извърши това нечестиво дело, ще произведе след себе си смърт. Внимавай и ти, прочее, избягвай това желание. Защото където обитава благочестието, там беззаконието не може да влезе в сърцето на праведния мъж.

Казвам му:

– Господине, позволи ми да ти задам няколко въпроса.

– Питай.

– Господине, ако някой има жена, вярваща в Господа, и я изобличи в някакво прелюбодеяние, съгрешава ли мъжът, съжителстващ с нея?

– Докато не е знаел, не съгрешава. Ако обаче мъжът научи за нейния грях и жената не се покае, а той продължава да съжителства с нея, и той ще стане съюзник в греха ѝ и съучастник на нейното прелюбодеяние.

– А какво трябва да стори мъжът, ако жената постоянства в своята страст?

– Да я напусне и да остане сам със себе си. Ако пък след като е напуснал жена си, се ожени за друга, самият той прелюбодейства [Срв. Мат. 5:32, 19:9; Марк. 10:11; 1Кор. 7:11]..

– Ако след като е напуснал жена си, жената се покае и поиска мъжът й да се върне, той да не я ли приема?

– Ако не я приеме, греши и сам изпада в голям грях. Трябва да я приеме, след като е съгрешила и се покаяла, но не винаги. Защото за Божиите раби покаянието е едно. Мъжът не е длъжен да се ожени, след като се е покаяла. Това дело зависи от мъжа и жената. Прелюбодеяние е – казва –, не само когато някой осквернява своята плът, но и който постъпва подобно на езичниците, също прелюбодейства. Тъй че, ако някой постоянства в тези деяния и не се покае, избягвай го и не съжителствай с него. Ако не го сториш, и ти си съпричастен на неговия грях. Затова ви е заповядано да оставате сами – било мъж, било жена, защото у такива може да има покаяние. Аз, прочее, не давам повод, щото тази работа да стане така, а за да не съгрешава никак този, който вече е съгрешил. За предишните негови грехове, Бог, Който е всемогъщ, може да даде лек, защото Той има власт над всичко.

[30] Попитах го отново:

– След като Господ е счел, че съм достоен да живееш с мен, изслушай ме още мъничко, понеже нищо не разбрах, а сърцето ми е закоравяло от предишните ми деяния. Вразуми ме, защото съм твърде неразумен и изобщо нищо не съзнавам.

Обръщайки се към мен, той ми казва:

– Аз съм за покаянието и на всички, които имат покаяние,

давам съзнание. Не ти ли се струва, че е едно и също да се покайваш и да имаш съзнание? Покаянието е велико съзнание. Защото този, който е съгрешил, съзнава, че е извършил нечестиво дело пред Господа. Деянието, което е извършил, тежи на сърцето му, той се кае и никак не извършва безчестие, но прави всякога добро, смирява душата си и я изпитва, понеже е съгрешил. Виждаш ли, че покаянието е велико съзнание?

– Затова – казвам –, господине, последователно разпитвам за всичко, което съм чул от теб. Първо, понеже съм грешен, искам да знам какво да правя, за да бъда жив, тъй като греховете ми са разнообразни?

– Ще живееш – казва –, ако спазваш заповедите ми и вървиш в тях. Изобщо всеки, който след като е чул тези заповеди, ги спазва, ще живее с Бога.

[31] – Пак, господине, ще си позволя да те попитам нещо.

– Казвай.

– Слушал съм, господине, от някои учители, че няма друго покаяние, освен онова, когато влезем във водата и приемем опрощение на предишните ни грехове.

– Добре си чул, защото е така. Този, който е приел опрощение на греховете си, никога не греши, но живее в чистота. И понеже за всичко разпитваш последователно, и това ще ти изясня, без да давам повод на тези, които ще повярват, или на тези, които сега вярват в Господа. Защото тези, които сега вярват или ще повярват, нямат покаяние за греховете си, а имат опрощение на предишните си грехове. Господ е сърцеведец и предузнавайки всичко, познава човешката немощ и многообразните начини на действие у дявола, с които последният вреди на Божиите раби и постъпва

нечестиво спрямо тях. Бидейки многомилостив, Господ проявява велика милост към Своето творение и му е дал покаянието, а на мен ми даде силата на това покаяние. Аз обаче ти казвам, че ако след това велико и достойно призоваване някой, изкушен от дявола, съгреши, има едно покаяние. Ако пък съгреши по принуда и се покае, това няма да допринесе полза на такъв човек, защото трудно ще бъде жив.

Казвам му:

– Господине, след като чух от теб това толкова ясно, се съживих, защото знам, че ако не добавям повече нищо към греховете си, ще се спася.

– Ще се спасиш – рече –, и всички, които постъпват по този начин.

[32] Отново го попитах:

– Господине, веднъж вече ме изслуша търпеливо, изясни ми пак следното.

– Кажи.

– Било жена или мъж, ако някой от тях, господине, преспи с някого и сетне сключи брак, никак ли не съгрешава, след като е сключил брака?

– Не съгрешава. Ако обаче продължи да бъде сам, ще получи за себе си повече почит и голяма слава у Господа. А ако сключи брак, не съгрешава. Ти пази чистотата и благочестието и ще живееш с Бога. Това, което ти казвам или което ще ти кажа, спазвай отсега, от деня, в който си ме приел, и ще живея в дома ти. Предишните ти недъзи ще ти бъдат опростени, ако спазваш моите заповеди. И за всички ще има опрощение, ако спазват тези мои заповеди и вярват в тази чистота.

Заповед пета

[33] – Бъди – рече ми – търпелив и съзнателен. Владей над всички нечестиви дела и извършвай само правда. Защото ако си търпелив, Светият Дух, Който обитава в теб, ще бъде чист. Няма да се затъмнява от друг нечестив дух, но обитавайки в просторно място, ще се възрадва и развесели в телесния съсъд, който обитава, и ще служи на Бога в голяма кротост, носейки щастие в себе си. Ако се промъкне някаква гневливост, Светият Дух, Който е твърде кротък, ще бъде притиснат, тъй като няма да има чисто място за него. Отблъснат от нечестивия дух, той се стреми да напусне това място, понеже вече няма къде да служи Господа така, както желае:осквернен е от гневливостта. Защото Господ обитава в търпението, а дяволът – в гневливостта. Единият и другият дух обаче обитават едно и също място, а това е вредно и нечестиво за онзи човек, в който обитават. Ако имаш дори мъничко пелин и го изсипеш в стомна с мед, няма ли всичкият мед да се развали? Мъничко пелин разваля всичкия мед и унищожава сладостта на меда, който вече няма да носи радост на своя стопанин, понеже е станал горчив и вече не е полезен. Ако обаче в меда не се хвърля пелин, медът ще бъде сладък и полезен за своя стопанин. Виждаш, че търпението е по-сладка от меда и доставя радост на Господа, Който живее в него. А гневливостта е горчива и вредна. Ако, прочее, гневливостта се смеси с търпението, търпението губи своята сила и неговата среща не е приятна на Бога.

– Искам – рекох –, господине, да знам какво е действието на гневливостта, за да се предпазя от нея.

– Наистина, ако не се пазите от нея ти и твоят дом, ще загубиш всяка надежда. Но ти ще се опазиш от нея, защото аз съм с теб. Всички, които се покайват от цялото си сърце, ще се

спасят от нея, защото ще бъда с тях и ще ги пазя. Всички те са оправдани от най-светия Ангел.

[34] Слушай сега за действието на гневливостта, колко е нечестиво, как поваля чрез своето действие Божиите раби, и как ги отклонява от правдата. Тя не може да повали онези, които са изпълнени с вяра, нито може да им въздейства, понеже силата Господня е с тях. Поваля обаче онези, които са празни откъм вяра и са изпълнени с колебания. Защото колчем види, че такива хора живеят спокойно, вмъква се в сърцата им и жената или мъжът без нищо се изпълва с горчивина заради житейски грижи, заради прехраната или заради нечия дребнавост, заради някой приятел, заради разход или приход, или изобщо заради такива глупави неща. Всичко това е толкова глупаво, суетно, нелепо и безполезно за Божиите раби. А търпението е велико и непоколебимо. То има крепка и здрава сила, разполагайки се нашироко. Спокойно, радостно и безгрижно, прославя Господа по всяко време, няма в себе си нищо горчиво, но всякога остава кротко и тихо. Самото търпение живее изцяло с тези, които имат вяра. Гневливостта първо е глупава, лекомислена и неразумна. Сетне от неразумността се ражда горчивината, от горчивината – яростта, от яростта – ядът, от яда – гневът. А от самия гняв, съставен от такива лоши неща, се ражда грях – голям и неизлечим. Когато тези духове обитават в един съсъд, в който обитава и Светият Дух, този съсъд не може да ги побере и прелива. Внимателният дух, който няма обичай да съжителства с нечестивия дух, нито с коравосърдечието, напуска такъв човек и се стреми към съжителство с кротостта и покоя. Сетне, щом напусне човека, в когото е обитавал, този човек става празен откъм Духа на правдата, след което се изпълва с нечестиви духове и довежда до смут във всяко свое начинание. Обладан навсякъде от нечестивите духове, той ще бъде сляп за благоразумието. Така, прочее, се случва с

гневливите. Бягай от гневливостта, от най-неблагочестивия дух, въоръжи се с търпение и устоявай на гневливостта и горчивината. Тогава ще бъдеш с благочестието, възлюбено от Господа. Внимавай да не пренебрегваш тази заповед, защото ако се подчиняваш на тази заповед, ще можеш да спазиш и останалите заповеди, които ще ти заръчам. Укрепи се и бъди силен. И всички, които поискат да вървят в тях, ще бъдат силни.

Заповед шеста

[35] – В първата заповед ти заповядах да пазиш вярата, страха Божи и въздържанието.

– Да, господине.

– Сега обаче искам да ти изясня тяхната сила, за да знаеш коя каква сила и какво действие притежава. Защото действията им са двойни:дадени са праведник и за неправедник. Ти вярвай за праведник, за неправедник недей да вярваш, защото праведността има прав път, а неправедността – криволичещ. Но ти върви по правия и равен път, а криволичещия го остави. Криволичещият път няма равни отсечки, а само нагорнища и много препятствия. Той е неравен и трънлив. Опасен е за тези, които вървят по него. А ония, които вървят по правия път, напредват равномерно и безпрепятствено, защото нито има неравности, нито е трънливо. Виждаш, прочее, че по-полезно е да се върви по този път.

– Харесва ми – отвърнах – да вървя по този път.

– Върви – рече – и който от цялото си сърце се е обърнал към Господа, да върви по него.

[36] Слушай сега за вярата. Два ангела има с човека – един на правдата и един на безчестието.

– Как , господине, ще разпозная тяхното действие, понеже и единият и другият ангел живеят с мен?

– Слушай и ще ги разпознаеш. Ангелът на правдата е кротък, стеснителен, кротък и тих. Когато той влезе в сърцето, говори ти прямо за правда, за чистота, за благочестието, за въздържанието, за всяко праведно дело и за всяка възхвалявана добродетел. Когато всичко това се настани в сърцето ти, знай, че ангелът на правдата е с теб. Това са делата на ангела на правдата. Вярвай нему и на неговите дела. Виж сега и делата на ангела на безчестието. Преди всичко той е гневлив, изпълнен с горчивина и неразумен, а делата му са нечестиви е сломяващи Божиите раби. Когато той влезе в сърцето ти, познай го по делата му.

– Как, господине, ще го позная, не знам. – отвърнах аз.

– Слушай! Когато те обхване гневливост или горчивина, знай, че той е в теб. След това:алчност за много пари, разточителство на много храна и питиета, както и пиянство, разнообразни изнеженост, и въобще неща, които не са необходими; разврат, користолюбие, голямо високомерие и самохвалство, и всичко, което прилича и е подобно на тях. Това, прочее, когато влезе в сърцето ти, знай, че ангелът на безчестието е в теб. Ти обаче, познавайки неговите дела, бягай от него и за нищо не му вярвай. Имаш вече действията и на единия и на другия ангел, разпознавай ги и вярвай на ангела на правдата, а от ангела на безчестието бягай. Неговото учение е нечестиво във всяко отношение. Може да е най-вярващият мъж, мисълта на този нечестив ангел се промъква в неговото сърце и този мъж или жена непременно ще съгреши в нещо. Може пък да е най-нечестивият мъж или жена, в сърцето му влизат делата на ангела на правдата и по необходимост той или тя ще върши добро. Виждаш, прочее, че е добре да следваш ангела на правдата, а от ангела на

безчестието да бягаш. Тази заповед, отнасяща се до вярата, показва да вярваш в делата на ангела на правдата и като ги вършиш, ще живееш с Бога. Вярвай, прочее, че делата на ангела на безчестието са мъчни, и който не ги върши, ще живее с Бога.

Заповед седма

[37] – Страхувай се от Господа и спазвай Неговите заповеди [Срв. Екл. 12:13].. Спазвайки, прочее, Божиите заповеди, ще бъдеш силен във всяко дело и делото ти ще бъде несравнимо. Страхувайки се от Господа, всичко ще вършиш добре. Това е страхът, който трябва да имаш, за да се спасиш. От дявола обаче не се страхувай. Докато се страхуваш от Господа, ще владееш над дявола, защото у него сила няма. А никой не се страхува от това, в което няма сила. От това, в което има голяма сила, от него се страхува. Всеки, който има сила, всява страх. Който пък няма сила, бива презрян от всички. Страхувай се обаче от делата на дявола, защото са нечестиви. Страхувайки се от Господа, страхувай се и от делата на дявола и не ги върши, но бягай от тях. Съществуват, прочее, два вида страх:ако искаш да извършиш безчестие, страхувай се от Господа и не ще го извършиш; ако пък искаш да извършиш добро, страхувай се от Господа и го извърши. Тъй че страхът от Господа е силен, велик и прославен. Страхувай се от Господа и ще живееш с Него. И всички, които се страхуват от Него и спазват Неговите заповеди, ще живеят с Бога.

– Защо, господине, казваш за тия, дето спазват заповедите Му:“Ще живеят с Бога”?

– Понеже всяко творение се страхува от Господа, но не спазва заповедите Му. А за тези, които се страхуват от Него и спазват Неговите заповеди, за тях казвам, че животът им е при

Бога. За онези, които не спазват заповедите Му, за тях няма живот.

Заповед осма

[38] – Казах ти, че Божиите творения биват два вида, защото и въздържанието бива два вида. От някои неща трябва да се въздържаш, от други не трябва да се въздържаш.

– Разясни ми, господине, от какво трябва да се въздържам и от какво не трябва.

– Слушай! Въздържай се от безчестие и не го извършвай. От доброто обаче не се въздържай и го извършвай. Защото ако се въздържаш от това да правиш добро, вършиш голям грях. Като вършиш обаче добро, въздържай се от всяко безчестие.

– Какви биват, господине, безчестията, от които трябва да се въздържаме?

– Слушай:от прелюбодейство и блудство, от греховно пиянство, от нечестива разпуснатост, от много храна, от алчност към богатство, самохвалство, гордост и високомерие, злопаметност и всяко злословие. От всички останали тези дела са най-нечестивите в човешкия живот. От тях трябва да се въздържа Божият раб. Който не може да се въздържа от тях, не ще живее с Бога. Слушай, прочее, и какви са техните последствия.

– Пак ли са, господине, нечестиви дела?

– Много са, от които трябва да се въздържа Божият раб:кражба, лъжа, грабеж, лъжесвидетелство, користолюбие, нечестиво желание, измама, самохвалство, надменност и въобще всичко, което подобно на тях. Не смяташ ли, че това е нечестиво?

– И то твърде нечестиво за Божиите раби. – отговорих аз.

– От всичко това трябва да се въздържа този, които служи на Бога. Въздържай се, прочее, от всичко това, за да живееш с Бога и да бъдеш причислен към другите, които също се въздържат. Чуй сега от какво не трябва да се въздържаш, но да го вършиш. Не се въздържай от доброто, а го върши.

– Покажи ми, господине, силата и на добрите дела, за да вървя в тях, да им служа и да мога, като ги върша, да се спася.

– Слушай кои са добрите дела, които трябва да вършиш и да не се въздържаш от тях:първо вяра, страх Господен, любов, единомислие, праведни думи, истина, кротост. От тях по-добро няма за живота на хората. Ако някой ги спазва и не се въздържа от тях, ще бъде блажен в живота си. Сетне чуй какво следва от тях:да се помага на вдовици, да се наглеждат сираци и лишени, да се освобождават от грижи Божиите раби; да бъдеш страннолюбив – защото в страннолюбието се открива добротворството, никому да не се противиш, да бъдеш тих, да станеш най-нищият от всички хора, да почиташ старците, да се упражняваш в правда, да съхраняваш братолюбие, да отклоняваш гордостта, да бъдеш търпелив, да не бъдеш злопаметен, да повдигаш духа на уморените; изкушаващите се да не се отказват от вярата, но да ги обръщаш и да ги правиш благоразумни, сгрешилите да наставляваш, нуждаещите се и нищите да не измъчваш, и въобще всичко, което е подобно на това. Смяташ ли, че това е добро?

– Та какво е по-добро от това?

– Върви, прочее, в това, не се въздържай от него и ще живееш с Бога. Спазвай тази заповед. Ако вършиш доброто и не се въздържаш от него, ще живееш с Бога. И всички, които постъпват така, ще живеят с Бога. И пак, ако не вършиш безчестие и се въздържаш от него, ще живееш с Бога. И

всички, които спазят тези заповеди и вървят в тях, ще живеят с Бога.

Заповед девета

[39] Казва ми:

– Изтръгни от себе си съмнението и никога повече не се разколебавай да искаш нещо от Бога, казвайки си “как мога да искам от Господа и да получа, след като съм толкова грешен?”. Не разсъждавай така, но от цялото си сърце се обърни към Господа и искай от Него без колебание. Знай Неговото милосърдие, че не ще те остави, но ще изпълни молбата на твоята душа. Защото Бог не е като хората, които са злопаметни, но е незлопаметен и проявява милост към Своето творение. Ти очисти сърцето си от всички суети на тоя век. Приеми всички препоръки, дадени ти от Самия Господ, и не ще остане неизпълнено твое желание, ако си поискал от Него без колебание. Ако обаче се усъмниш в сърцето си, нищо не ще се изпълни от желанията ти. Всички, които се съмняват пред Господа, са колебливци и не ще се изпълни никое тяхно желание. Тези, които са изпълнени с вяра, всичко искат от Господа и получават, понеже искат без колебание, и в нищо не се усъмняват. Всеки разколебан мъж, ако не се покае, трудно ще се спаси. Очисти, прочее, сърцето си от съмнението, въоръжи се с вяра, понеже тя е силна. Вярвай, че Бог ще изпълни всички твои желания. Ако някога поискаш нещо от Господа и то не се изпълни незабавно, не се разколебавай, че не се е изпълнила бързо молбата на твоята душа, защото всякога желанието ти се изпълнява по-бавно заради изпитание или заради някаква случка, за която не знаеш. Ти, молейки се, не изоставяй молбата на своята душа, и тя ще се изпълни. Ако обаче, докато се молиш, паднеш духом и се разколебаеш, моли се Онзи, Който дава, да не види твоето колебание, защото то е нечестиво и неразумно, то изкоренява мнозина от вярата, дори

и много вярващи и силни. Самото съмнение е дете на дявола и твърде много зло донася на Божиите раби. Изобличи съмнението и владей над него във всяко свое начинание, като се въоръжаваш с вяра – силна и непоколебима. Защото вярата е готова на всичко, всичко довежда до край, а съмнението няма вяра в себе си за всички дела, които върши. Виждаш, прочее, че вярата иде отгоре, от Господа, и има голяма сила, а съмнението е земен дух от дявола, който няма сила. Ти обаче служи на вярата, която има сила и се пази от съмнението, което няма сила. Тогава ще живееш с Бога и всички, които разсъждават така, ще живеят с Бога.

Заповед десета

[40] – Изтръгни от себе си скръбта, защото тя е сестра на съмнението и гневливостта.

– Как така – рекох –, господине, е тяхна сестра? Струва ми се че едно е гневливостта, друго – съмнението и трето – скръбта.

– Несъобразителен си, човече. – отвърна той. – Не проумяваш ли, че скръбта е най-зловреднията от всички духове и е най-опасна за Божиите раби? Спрямо всички духове тя погубва човека, прогонва Духа Свети и пак спасява.

– Наистина съм несъобразителен, господине, и не проумявам тези притчи. Не разбирам как така “прогонва” и “пак спасява”.

– Слушай! Тези, които никога не са изследвали истината, никога не ще търсят и Божеството. Те само вярват, но здраво са се вкопчили в работата, в богатство, в приятелства с езичници и в множество други дейности на този век, които им прилягат. И така, не проумяват Божествените притчи, защото са затъмнени от тези грижи, развращават се и стават безплодни. Както е с хубавите лозя. Когато се случат без

грижа, стават безплодни заради буренитe и разнообразните растения. Така е и с хората, които вярват, но се хвърлят към тези множество предпочитани дейности. Техният разсъдък ги заблуждава и те не могат да проумеят нищо, свързано с правдата, но когато слушат за Божеството и за истината, умът им се занимава с тяхната си работа и те нищо не разбират. А тези, които имат страх Божи, изследват Божеството и истината, и имат сърцето си при Господа, проумяват и осъзнават всичко, което им се каже, понеже имат в себе си страх Божи. Защото където обитава Господ, там има и много съзнание. Привържи се към Господа и всичко ще осъзнаеш и проумееш.

[41] Слушай сега, неразумни, как скръбта прогонва Духа Свети и пак спасява. Когато колебливият се устреми към някаква работа и не сполучи в нея заради собствената си мнителност, скръбта се промъква в човека, наскърбява Духа Свети и Го прогонва. Сетне, когато пак гневливостта се настани в човека заради някаква работа и твърде много го огорчи, отново скръбта се промъква в сърцето на човека, който се е разгневил, той се наскърбява заради постъпката, която е извършил, и се разкайва, задето я е извършил. Изглежда самата скръб носи спасение, понеже заради нея този, който е извършил зло, се е разкаял. И двете обаче наскърбяват Духа:от една страна съмнението, понеже не е успял в начинанието си, и от друга – гневливостта, понеже човекът е извършил зло. И двете са оскърбителни за Духа Свети – и съмнението, и гневливостта. Изтръгни от себе си скръбта и не прогонвай Духа Свети, Който обитава в теб, и Той никога не ще говори срещу теб пред Бога и не ще отстъпи от теб. Защото Духът Божи, даден на тази плът, не подкрепя нито скръбта, нито потиснатостта.

[42] Въоръжи се, прочее, с кротост, защото тя всякога има радост у Бога и е Нему приятна. Бъди спокоен в нея, защото

всеки кротък мъж върши добро и мисли добро, но презира скръбта. Наскърбеният мъж обаче всякога постъпва лошо:първо защото наскърбява кроткия Дух Свети, Който му е даден, и второ – защото наскърбявайки Духа Свети, върши беззаконие, без да успява и без да се изповядва пред Господа. Защото молитвата на наскърбения мъж никога няма сила да се издигне над Божия жертвеник.

– А защо – попитах – молитвата на наскърбения не се издига над Божия жертвеник?

– Защото – отвърна той – скръбта е възседнала сърцето му, а скръбта, смесена с молитвата, не позволява молитвата да се издигне чиста над жертвеника. Както оцетът и виното, смесени в едно, нямат тази сладост, така и когато скръбта е смесена със Светия Дух, молитвата не е тази. Очисти, прочее, себе си от тази нечестива скръб и ще живееш с Бога. И всички, които изхвърлят от себе си скръбта и се въоръжат с всяка кротост, ще живеят с Бога.

Заповед единадесета

[43] Показа ми хора, седнали на скамейка, и друг човек, седящ на стол. Рече ми:

– Виждаш ли онези, които седят на скамейката?.

– Виждам ги, господине. – отвърнах аз.

– Това са верните. А онзи, който седи на седлото, е лъжепророк, който успокоява разсъдъка на Божиите раби. Но това е успокоението на колебливите, а не на верните. Тези са колебливите:отиват при прорицател и го разпитват какво ще стане с тях, а онзи лъжепророк, който няма никаква сила от Божия Дух, отговаря на въпросите им съгласно желанията на тяхното безчестие и успокоява душите им, както те желаят.

Който обаче е суетен, суетни работи на суетните, защото който и да го попита, той отговаря според суетата на човека. Някои негови думи обаче са истинни, защото дяволът го изпълва със своя дух, за да може да говори и на праведниците. Всички, които са твърди във вярата си към Господа, са се въоръжили с истината и не се привързват към такива духове, но стоят далеч от тях. А тези, които са колебливи и постоянно се каят, пророкуват като езичници и, изпадайки в идолопоклонство, си донасят по-голям грях. Този, който разпитва лъжепророк за някаква работа, е идолопоклонник, празен е откъм истината и е глупак. Защото всеки дух, даден от Бога, не се разпитва, но той сам има Божествената сила да говори всичко от себе си, понеже е отгоре, от силата на Божия Дух. А духът, който бива разпитван, и говори според човешките желания, е земен и нищожен. Той няма сила и изобщо не е в състояние да говори, ако не бъде попитан.

– Как – рекох –, господине, човек може да разпознае кой от тях е пророк и кой е лъжепророк?

– Слушай за единия и за другия пророк, и както ти кажа, така ще кой е изпитваш пророк и лъжепророк. По начина на живот изпитвай човека, който има божествен дух. Първо, онзи, който има дух отгоре, е кротък, тих, смирен и бяга от всяко безчестие и суетно желание от този век. Той прави себе си по-нищ от всички хора и, ако бъде попитан, не отговаря никому нищо, нито говори от себе си. Дух Свети не говори и когато човек поиска да говори, но говори тогава, когато Бог пожелае. Когато човек, имащ божествен дух, влезе в събранието на праведните мъже, които имат вяра в Божия Дух, и в събранието на онези мъже настане молитва към Бога, тогава ангелът на духа на пророка, който обитава в него, изпълва човека и онзи, изпълнен с Дух Свети, говори на множеството така, както Господ пожелае. Така става ясно, че това е божественият Дух. Такава е силата на божествения Дух

Господен. Слушай сега за земния и суетен дух, който няма сила, но е глупав. Първо, онзи човек, който мисли, че има дух, се възгордява и иска да седи най-отпред. Той дързък и безсрамен, многоречив, стреми се към много удобства, към множество други измами и освен това взима пари за пророкуването си, а ако не вземе, не пророкува. Може ли Божият Дух да взема пари и да пророкува? Не е позволено Божи пророк да взима пари. Това е присъщо на земния пророчески дух. Сетне, той изобщо не се приближава до събранието на праведниците, но ги избягва. Сближава се с колебливите и суетните и пророкува според тяхната мяра, като ги заблуждава, говорейки им всякога суетно съгласно техните желания, защото отговаря на суетни. Празният съд, поставен заедно с други празни, не се смущава, но помежду им има съзвучие. Когато влезе в събрание, изпълнено с праведни мъже, имащи Дух Божи, и се започне молитва, онзи човек остава празен и земният дух поради страх излиза от него. Останал празен, човекът изпада в голям смут, тъй като изобщо не може да каже нищо. Ако натъпчеш в амфора вино или елей и вътре поставиш празна стомна, и ако пак поискаш да изпразниш амфората, онази стомна, която си сложил празна, празна и ще намериш. Така и празните пророци, когато отидат при духовете на праведниците, каквито са отишли, такива си тръгват. Имаш вече начина на живот и на двата вида пророци. Изпитвай, прочее, по делата и живота човека, който твърди, че носи в себе си някакъв дух. Ти обаче вярвай на Духа, Който иде от Бога и има сила, а на земния и празен дух никак не вярвай, понеже в него няма сила, но идва от дявола.Чуй сега притчата, която искам да ти кажа. Вземи камък и го хвърли към небето. Виж дали ще може да го докосне. Или пак вземи една тръбичка и се опитай с нея да изстреляш вода към небето. Виж дали ще може да пронижe небето.

– Как – питам –, господине, може да стане това? Идвете неща

са невъзможни.

– Както са невъзможни те – отвърна –, така са безсилни е бездействени земните духове. Вземи силата, която иде отгоре. Градушката се състои от малки зрънца, но болка предизвиква. Или пак вземи капката, която пада от керемидата на земята и пробива камъка. Виждаш, прочее, че малките неща, които падат от небето, на земята имат голяма сила. Така Духът Божи, Който иде отгоре, е силен. На Този Дух вярвай, а от другия стои далеч.

Заповед дванадесета

[44] Казва ми:

– Изтръгни от себе си всяко нечестиво желание. Въоръжи се с желание добро и благочестиво. Въоръжен с това желание, ще презреш нечестивото и ще владееш над него, както си пожелаеш. Нечестивото желание е диво, трудно се опитомява, защото е опасно. В своята дивост много изтощава хората. Най-вече ако му се поддаде Божи раб и не е разумен, страшно ще се изтощи. Изтощава такива, които нямат въоръжението на доброто желание, но са се сраснали с този век. Предава ги на смърт.

– Какви са – попитах –, господине, делата на нечестивото желание, които предават хората на смърт? Осведоми ме, за да се пазя от тях.

– Слушай – рече – в какви дела нечестивото желание умъртвява Божиите раби.

[45] Преди всичко желание към чужда жена или мъж, към разточителство на богатство, към всевъзможни ненужни храни и питиета, както и към други изнежености и глупости. Защото всяка изнеженост е глупава и ненужна за Божиите раби. Самото нечестиво желание е дъщеря на дявола. Трябва,

прочее, да се стои далеч от нечестивите желания, за да можете, предпазвайки се от тях, да живеете с Бога. Които обаче им се подчинят и не им се противопоставят, накрая ще умрат. Защото тези желания са смъртоносни. Ти обаче се въоръжи с желанието на правдата и, въоръжен със страх Господен, им се противопостави. Страхът Господен живее в доброто желание. Нечестивото желание, когато те види, че му се противопоставяш, въоръжен със страх Божи, ще избяга далеч от теб и не ще те доближи, уплашено от твоите оръжия. А ти, вземайки победа и увенчан заради нея, ела при желанието на правдата и, като му предадеш победата, която си взел, служи му, както пожелае. Ако служиш на доброто желание и му се подчиняваш, ще можеш да владееш нечестивите желания и да ги подчиняваш, както пожелаеш.

[46] – Искам – рекох –, господине, да знам по какви начини трябва да се служи на доброто желание.

– Слушай! – отвърна той. – Извършвай правда и добродетел, истина и страх Господен, вяра и кротост, и всички добрини, които са подобни на тях. Извършвайки това, ще бъдеш най-добрият Божи раб и ще живееш с Бога. Всеки, който служи на доброто желание, ще живее с Бога.

Той приключи дванадесетте заповеди и им рече:

– Имаш тези заповеди, върви в тях и утешавай слушащите, за да се роди тяхното покаяние през останалите дни от живота им. Тази служба, която ти давам, изпълнявай безупречно и много усърдно, защото ще видиш радост в онези, които искат да се покаят и се подчинят на думите ти. Аз ще бъда с теб и ще ги принудя да ти се подчинят.

Казвам му:

– Господине, тези заповеди са велики, хубави и славни. Те

могат да зарадват сърцето на човека, който може да ги спазва. Не знам обаче дали е възможно те да бъдат спазвани от човек, понеже са твърде трудни.

Отвръщайки ми, той рече:

– Ако си представиш, че можеш да ги спазиш, лесно ще ги спазиш и няма да бъдат трудни. Ако обаче в сърцето ти се прокрадне, че не могат да бъдат спазвани то човек, не ще ги спазиш. Сега ти казвам, ако не ги спазваш, но ги пренебрегваш, няма да имаш спасение, нито децата ти, нито домът ти. Понеже си си внушил, че тези заповеди не могат да бъдат спазвани от човек.

[47] Това ми го каза твърде разгневено, тъй че се смутих и много се уплаших от него. Видът му се измени така, че човек не можеше да понесе гнева му. Като ме видя толкова уплашен и объркан, започна да ми говори по-поносимо и по-спокойно, и ми каза:

– Неразумни, несъзнателни и колебливи, не проумяваш ли Божията слава:колко е велика, силна и чудна, че сътвори света заради човека и цялото свое творение подчини на човека, като му даде цялата власт господарува над всичко, що е под небето? Ако, прочее, човекът е господар на всички Божии творения и владее над всичко, не ще ли може да се подчини и на тези заповеди? Може да се подчини на всички заповеди човекът, който има Господа в сърцето си. Които имат Господа на устните си*, а сърцето си втвърдено, и стоят далеч от Господа [Срв. Ис. 29:13; Иоан 12:40; 2Кор. 3:14.], за тях заповедите са трудни и неизпълними. Поставете вие, които сте празни и немощни във вярата, вашия Господ в сърцето си и ще разберете, че няма нищо по-лесно от тези заповеди, нито по-сладко. Вървейки в тези заповеди, странете от дявола с неговите тегоби, горчивини, жестокости и безчинства, и не се страхувайте от дявола. Той няма няма сила, която да изправи

срещу вас, защото с вас ще съм аз – Ангелът на Покаянието, който владее над него. Дяволът има само страха, но страхът му няма сила. Не се страхувайте, прочее, от него, и той ще бяга от вас.

[* Изразът е класически идиом, който означава “неискрено”, противоположност на “от сърце” (бел. прев., Н.А.)].

[48] Казвам му:

– Господине, изслушай ме за малко.

– Говори, както искаш.

– Човекът, господине, има желание да спазва Божиите заповеди и няма такъв, който да не иска от Господа да го подкрепи в заповедите и да ги спазва, но дяволът е жесток и го обезсилва.

– Не може да обезсили рабите на Бога, които от цялото си сърце се Нему надяват. Дяволът може да се бори, но не може да победи. Ако му се противопоставите, победен, той ще избяга от вас посрамен. Които обаче нямат вяра, се страхуват от дявола като от такъв, който притежава сила. Когато човек напълни най-големите амфори с хубаво вино и някои от тях остави недопълнени, сетне идва при амфорите и не проверява пълните, защото знае, че са пълни, а проверява недопълнените, страхувайки се, да не би да се е вкиснало виното; защото недоплънените амфори бързо се прокисват и развалят сладостта на виното. Така и дяволът идва при всички Божии раби, за да ги изкушава. Които са изпълнени с вяра, твърдо му се противопоставят и той бяга от тях, понеже за него няма място, където да се настани. Тогава обаче отива при недоизпълнените и намира място да се настани в тях и да върши каквото си пожелае, а те му стават роби.

[49] Аз, Ангелът на Покаянието, ви казвам да не се

страхувате от дявола, защото съм изпратен да бъда с вас, които се покайвате от цялото си сърце, и да ви укрепя във вярата. Вярвайте на Бога вие, които заради греховете си занемарихте своя живот, че, ако се обърнете към Господа от цялото си сърце и извършвате правда през останалите дни на живота си, и служите на Бога съгласно Неговата воля, Той ще ви излекува от предишните ви грехове и ще имате сила да владеете над делата на дявола. Изобщо не се страхувайте от заканата на дявола, защото е безсилна като жилите на мъртвец. Чуйте ме и се страхувайте от Онзи, Който може всичко – да спаси и да погуби, и спазвайте Неговите заповеди, и ще живеет с Бога.

Казвам му:

– Господине, сега се укрепих във всички Господни поучения, понеже ти си с мен и знам, че ще съсечеш цялата сила на дявола и ние ще владеем над него и ще осуетим всички негови дела. Надявам се, господине, че, подкрепен от Господа, ще мога дас пазя тези заповеди, които ми заръча.

– Ще ги спазиш – отвърна той –, ако сърцето ти стане чисто пред Господа. Всички, които очистят сърцата си от суетните желания на този век, ще спазят заповедите и ще живеят с Бога.

{{_LINK1_}}

buditeli.info © 2017